

Aan de minister van Financiën
De heer E. Heinen MSc
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Datum:	9 juli 2024	Contactpersoon:	Douwe Wielenga
Kenmerk:	Rli-2024/293	Telefoon:	06 21 24 08 09
Cc:	P. Lugtenburg S. de Mol van Otterloo	E-mail:	douwe.wielenga@rli.nl
Bijlage(n):	1		
Betreft:	Rli-advies "Waardevol regeren: sturen op brede welvaart"		

Geachte heer Heinen,

Met genoegen biedt de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) u hierbij zijn advies Rli-advies "Waardevol regeren: sturen op brede welvaart" aan. Het advies is tevens aangeboden aan de minister van Klimaat en Groene Groei, de minister van Economische Zaken en de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer.

In het Nederlandse overheidsbeleid staat sinds jaar en dag het streven naar welvaart centraal. Ons land is daarin de afgelopen decennia zeer succesvol gebleken, als we afgaan op de groeicijfers van de nationale economie. Maar economische groeicijfers zeggen niet alles. De mate waarin we welvaart ervaren is immers niet alleen afhankelijk van onze portemonnee, maar ook van andere zaken. Denk aan een passende woning, veiligheid in onze woonomgeving, schone lucht, schoon water, goed onderwijs en goede gezondheidszorg. En denk ook aan de verbondenheid met de mensen in onze omgeving en met de samenleving als geheel. Dit soort aspecten van het leven vallen onder het begrip 'brede welvaart', dat in dit advies centraal staat.

De Rli constateert dat verschillende factoren die de brede welvaart bepalen er niet goed voor staan. Zo staat onze natuur er niet goed voor, loopt het woningtekort op en stijgt het aantal mensen met obesitas. Op dit moment is er in het beleid van de overheid te weinig systematische aandacht voor al deze factoren. Bovendien gaat onvoldoende aandacht uit naar de verdeling van brede welvaart tussen groepen burgers, tussen huidige en toekomstige generaties en tussen het eigen land en andere landen. Door anders te werk te gaan, kan de politiek beter onderbouwde afwegingen maken. Dat maakt besluiten voor burgers beter.

Om te sturen op brede welvaart moet de overheid volgens de raad:

- meer en betere informatie vergaren om de gevolgen van verschillende mogelijke beleidsmaatregelen en investeringen beter in kaart te brengen. Zo krijgen politici en bestuurders dilemma's scherper in beeld;

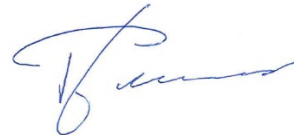
- beleidskeuzes baseren op deze informatie, zodat alle factoren van brede welvaart systematisch bij de afwegingen worden betrokken. Omdat niet iedereen hetzelfde wensbeeld van brede welvaart heeft, blijven de uiteindelijke beleidskeuzes door waarden gedreven en dus politiek;
- in de rijksbegroting de consequenties van keuzes zichtbaar maken. Dat is een fundamentele verandering, omdat dan op meer dan alleen geld wordt gestuurd. Wij adviseren daartoe om op termijn te gaan werken met een 'kapitalenbegroting' als onderdeel van de rijksbegroting. Zo kan worden gewaarborgd dat deze kapitalen in de toekomst volwaardig gaan meewegen bij beleidskeuzes. Omdat dit een ingrijpende verandering betekent, adviseren wij om ter voorbereiding de nationale planbureaus hiervoor een methodiek te laten ontwikkelen, gebruikmakend van internationale voorbeelden van de Verenigde Naties en de Wereldbank en te beginnen met enkele nationale programma's (bijvoorbeeld op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, milieu en landelijk gebied). Voor de introductie van een kapitalenbegroting als effectief sturingsinstrument is het noodzakelijk dat ook een baten-lastenstelsel als begrotings- en verantwoordingsstelsel voor de rijksoverheid wordt ingevoerd;
- op regionaal niveau betere afspraken maken tussen rijk, provincies, gemeenten en waterschappen zodat ook regionaal beter op brede welvaart wordt gestuurd.

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) wil met zijn advies bijdragen aan een zorgvuldig gebruik van het begrip 'brede welvaart' om zo de beleidsvoorbereiding en politieke besluitvorming te verbeteren. Er zijn vele vraagstukken in de leefomgeving waar dit een bijdrage kan hebben, zoals de transitie van onze energievoorziening, de herinrichting van het landelijk gebied en de ontwikkeling van een duurzame economie. Het aanpakken van deze transitievraagstukken heeft invloed op de brede welvaart in de samenleving en op de verdeling daarvan.

Hoogachtend,
Raad voor de leefomgeving en infrastructuur,

ir. J.J. de Graeff
voorzitter

dr. R. Hillebrand
algemeen secretaris